

28 Cuntais Gníomhaireachta Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

- 28.1** Ceanglaíonn Alt 12 den Acht um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta 1990 (an tAcht) ar Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (an Gníomhaireacht) cuntais a choinneáil ar na hairgid a fhaigheann sí nó a chaitheann sí i bhfoirm atá ceadaithe ag an Aire Airgeadais (an tAire), agus iad a chur isteach le haghaidh iniúchta ón Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste. Nuair an thugtar an t-iniúchadh chun críche caithfidh an Gníomhaireacht na cuntais a chur i láthair an Aire a chaithfidh, ar a sheal, na cuntais a chur i láthair Thithe an Oireachtais.
- 28.2** Ar leithligh, ceanglaíonn Alt 12 (3) den Acht ar an Ard-Reachtaire Cuntas agus Ciste tuarascáil a thabhairt do Dháil Éireann maidir le cruinneas na suimeanna a bheidh tugtha chun cuntais ag an nGníomhaireacht gach bliain. Seo í an tuarascáil do 2012 faoin alt sin den Acht.

Cuntais na Gníomhaireachta 2012

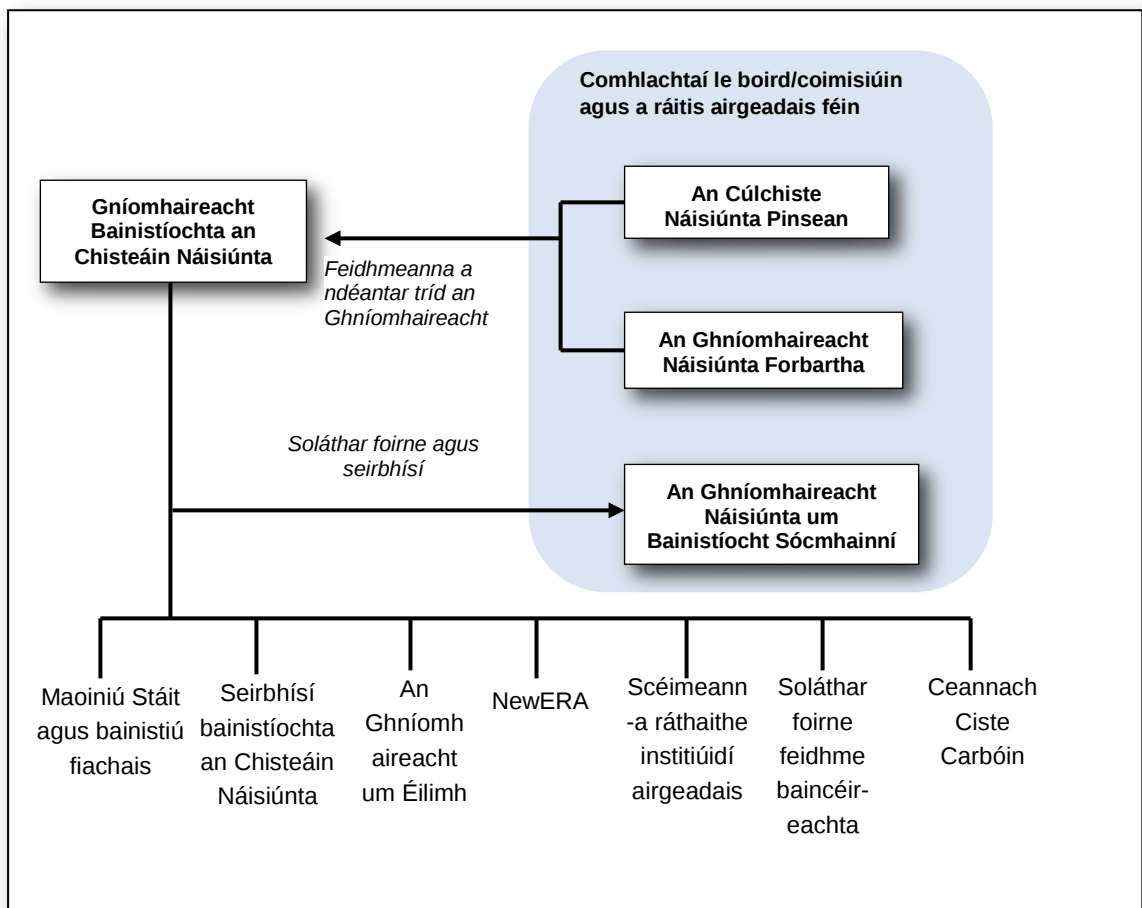
- 28.3** Tá iniúchadh déanta ar chuntais na Gníomhaireachta do 2012. Eisíodh mo thuarascálacha ar na hiniúchtaí ar 30 Meitheamh 2013. Tá na cuntais curtha i láthair an Aire a chuir faoi deara cóipeanna díobh a leagan faoi bhráid gach Tí den Oireachtas ar 18 Iúil 2013.
- 28.4** Tá mé sásta go dtugann na cuntais cur síos ceart ar idirbhearta na Gníomhaireachta do 2012 agus ar a hiarmhéideanna ag deireadh na bliana.
- 28.5** Is iad seo a leanas na cuntais a ndearnadh iniúchadh orthu faoi Alt 12 (arna leasú)
- Fiachas Náisiúnta na hÉireann
 - Cuntas riaracháin Gníomhaireachta Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta
 - Ráitis airgeadais Chiste Bhanc Taisce an Phoist
 - Ráitis airgeadais na Gníomhaireachta um Éilimh ar an Stát
 - Cuntas an Chúlchiste Mionchoigiltis.
- 28.6** De réir Alt 12 (arna leasú), ceanglaítear ar chuntais na Gníomhaireachta taifead a dhéanamh de chostais a tabhaíodh maidir leis
- An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean
 - An Gníomhaireacht Náisiúnta Forbartha Airgeadais
 - An Gníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní.
- 28.7** Tugtar cuntas ar leithligh ar an gCiste Carbóin agus ní chuid de chuntais na Gníomhaireachta é chun críche Alt 12 (arna leasú). Déanta ráitis airgeadais an Chiste Carbóin a iniúchadh faoin Acht um Chiste Carbóin 2007. Eisíodh mo thuarascáil ar an iniúchadh ar 28 Meitheamh 2013.

- 28.8** Don bhliain dár chríoch 31 Nollaig 2012, tá ionchorprú déanta ar chúig chuntas bheaga¹ a ndearnadh cuntas ar leithligh orthu i mblianta roimhe sin, i gcuntais an fhiachais náisiúnta chun críocha éifeachtachta. Níl aon tionchar ar leibhéal an eolais a chuirtear i láthair maidir leis na cúig chuntas ag éirí as an athrú seo. D'fhaomhaigh an tAire leagan amach leasaithe cuntas an fhiachais náisiúnta.

Feidhmeanna, Róil agus Soláthar Foirne na Gníomhaireachta

- 28.9** Is eagraíocht chasta í an Gníomhaireacht le hiliomad feidhmeanna agus róil a leathnaíonn anois thar a feidhm bhunúsach chun fiachas náisiúnta na hÉireann a bhainistiú.
- 28.10** Tá achoimre ar struchtúr, ar phríomhfheidhmeanna agus ar róil na Gníomhaireachta le fáil i bhFíor 28.1.

Fíor 28.1 Príomhfheidhmeanna agus róil Gníomhaireachta Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

¹ Cuntas Gníomhaireachta Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Díbhinní Neamhéililthe), Cuntas na nIasachtaí Náisiúnta (Foirceanta), Cuntas Airleacain Úis na nIasachtaí Náisiúnta, Cuntas Infheistíochta Airgead i dTaisc, agus Cuntas Stoic a nGlactar mar Íocaíocht ar Cháin Oidhreacht agus Dleachtanna Báis.

Maoiniú Stáit, Bainistíocht Fiachais agus Seirbhísí an Chisteáin Náisiúnta

- 28.11** Faigheann an Gníomhaireacht iasachtaí thar ceann an Stáitchiste agus bainistíonn fiachas náisiúnta na hÉireann. Ag deireadh 2012, b'ionann é seo agus €137.6 billiún tar éis airgead tirim agus sócmhainní airgeadais eile a chur san áireamh.
- 28.12** Tá mionsonraí struchtúir an fhiachais náisiúnta san áireamh i gCaibidil 2, a phléann méid foriomlán fiachais an Rialtais.

- 28.13** Bíonn roinnt feidhmeanna eile ar siúl ag rannán maoinithe agus bainistithe fiachais na Gníomhaireachta, lena n-áirítear oibríochtaí an chisteáin náisiúnta don Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní (NAMA) agus don Chúlchiste Náisiúnta Pinsean (NPRF), seirbhís státhchiste lárnach á cur ar fáil do chomhlachtaí Stáit agus d'údaráis áitiúla agus bainistiú sócmhainní Ciste na gCuntas Díomhaoín agus Ciste Bhanc Taisce an Phoist. Déanann sé maoirseacht freisin ar an gCúlchiste Mionchoigiltis. Níor íocadh aon airgead isteach sa Chúlchiste Mionchoigiltis i 2012 ná níor coinníodh aon airgead sa Chiste ag deireadh na bliana.

An Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát

- 28.14** Déanann an Ghníomhaireacht bainistíocht ar éilimh ar chúiteamh faillí cliniciúla, ar dhamáiste do mhaoin agus ar dhíobháil phearsanta, thar ceann údarás Stáit áirithe. Agus í i mbun na bhfeidhmeanna seo tugtar an Ghníomhaireacht um Éilimh ar an Stát (SCA) ar an nGníomhaireacht. Áiríonn an Ghníomhaireacht gurb ionann an costas measta chun na héilimh a bhí amuigh amhail an 31 Nollaig 2012 a réiteach agus €1.1 billiún (2011: €0.99 billiún).
- 28.15** B'ionann dámhachtainí agus costais éilimh ghaolmhara an SCA i 2012 agus €100 milliún. Thabhaigh an Ghníomhaireacht €10.3 milliún eile i gcostais riaracháin a tabhaíodh i ndéanamh a feidhmeanna SCA. Tá na costais riaracháin seo san áireamh i gcostais riaracháin na Gníomhaireachta agus cuirtear de mhuirear ar an bPríomh-Chiste iad.
- 28.16** Déantar éilimh chiniciúla a bhainistiú faoi roinnt scéimeanna SCA, arbh í an Scéim Slánaíochta Chliniciúil an ceann is mó. Tugann Caibidil 29 tuairisc ar oibriú na Scéime Slánaíochta Cliniciúla.

NewERA

- 28.17** I Meán Fómhair 2011, d'fhógair an Rialtas bunú an Údaráis um Gheilleagar Nua agus um Théarnamh (NewERA). Bunaíodh ar dtús é ar bhonn neamhreachtúil laistigh den Ghníomhaireacht.
- 28.18** Bhí an caiteachas a thabhaigh an Ghníomhaireacht i 2012 maidir le NewERA bainteach go príomha leis seo a leanas
- diúscairt bheartaithe sócmhainní Stáit
 - comhairle rialachais agus airgeadais chorparáidigh maidir le gnéithe rialachais, airgeadais agus tráchtála comhlachtaí/sócmhainní Stáit áirithe
 - comhairle maidir le gníomhaíochtaí chun infheistíocht in infreastruchtúr geilleagrach a éascú
 - comhairle dhlíthiúil a fuarthas maidir le reachtaíocht NTMA a leasú, lena n-áirítear an fhéidearthacht NewERA a bhunú mar chuideachta shealbháochta do chomhlachtaí Stáit tráchtála áirithe.

Ní nochtar costais feidhmeanna NewERA ar leithligh i gcountas riaracháin na Gníomhaireachta, toisc nach bhfuil aon cheangal reachtach do nochtadh.

28.19 I Meitheamh 2013, d'fhógair an Rialtas gur aontaigh sé go ndéanfaí dréachtú ar reachtaíocht nua a fhorálfadh do bhunú NewERA ar bhonn reachtúil.¹ Beidh údarás dlíthiúil ag NewERA chun comhairle thráchtála a chur ar fáil d'Airí agus do scairshealbhóirí Aireachta ábhartha do chuideachtaí státurraithe faoina sainchúram. Oibreoidh sé le scairshealbhóirí chun tograí a struchtúrú, a fhorbairt agus comhairle a chur fúthu don infheistíocht in earnálacha tosaíochta. Beidh an fhreagracht agus an rialúchán ar na hAirí ábhartha i gcónaí. Áireofar ar na feidhmeanna comhairleacha

- rialachas corparáideach
- feidhmíocht airgeadais agus moltaí
- uas-úsáid acmhainní
- straitéis chorparáideach
- pleananna caipitiúla agus infheistíochta
- ceapacháin boird
- éadálacha, diúscairtí, atheagrúcháin agus athchóirithe.

Scéimeanna Ráthaíochta Institiúidí Airgeadais

28.20 Faoin scéim Ráthaíochta Dliteanas Inghlactha, tá dliteanais inghlactha áirithe, lena n-áirítear taiscí agus urrúis fiachais a bhfuil aibíocht suas le cúig bliana acu in institiúidí rannpháirteacha, ráthaithe ag an Aire. Faoi rialacha cúnaimh Stáit, teastaíonn faomhadh Choimisiúin an AE ón scéim i gceann eatramh sé mhí.

28.21 Oibríonn an Ghníomhaireacht an scéim thar ceann an Aire. Cé go ndéanann an Ghníomhaireacht an scéim a riaradh, is é Oifigeach Cuntasaíochta na Roinne Airgeadais atá freagrach as na táillí faighte.

28.22 Ar 26 Feabhra 2013, d'fhógair an tAire dúnadh na scéime do gach dliteanas nua le héifeacht ó mheánoiche ar 28 Márta 2013. Tar éis an dáta seo ní féidir aon dliteanais nua a thabhtú faoin scéim. Ar 28 Márta 2013, b'ionann agus €75 billiún na suimeanna a clúdaíodh faoin scéim.

28.23 Tar éis leachtú na Corparáide Éireannaí um Réiteach Banc Teoranta (IBRC) i bhFeabhra 2013, is féidir éilimh faoin scéim do dhliteanais urraithe (bannaí agus taiscí) a dhéanamh. B'fhiú íocaíochtaí iomlána ar éilimh go 10 Iúil 2013 agus €939.4 milliún (€933.8 milliún do bhannaí agus €5.6 milliún do thaiscí).²

28.24 Tharmhlig an tAire seo a leanas don Ghníomhaireacht freisin³

- fóró éileamh ar íocaíocht i leith gníomhais ráthaithe a rinneadh ar 29 Samhain 2010 maidir le conarthaí díorthacha áirithe a rinne an IBRC
- suimeanna dlite agus iníoctha faoin ngníomhas ráthaithe a íoc amach.

28.25 Bhí íocaíochtaí bainteach le díorthaigh de €37.4 milliún san iomlán déanta ag an nGníomhaireacht suas go 10 Iúil 2013, ag éirí as leachtú IBRC.²

¹ Tabharfar an Bille um Ghníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú) 2013 air.

² Is figiúirí neamhiniúchta iad seo. Cé gur phróiseáil an Ghníomhaireacht na híocaíochtaí, léireofar iad i gCuntais Airgeadais 2013.

³ Ionstraim Reachtúil Uimh. 85 de 2013.

Soláthar Foirne d'Fheidhmeanna Chóras Baincéireachta

- 28.26** I Márta 2010, tharmlig an Rialtas feidhmeanna chóras baincéireachta áirithe d'Aire na Gníomhaireachta.¹ Bhain an tarmligean go háirithe le bainistíocht leasa an Stáit sna forais chreidmheasa a clúdaíodh faoi na ráthaithe baincéireachta, agus plé tacaíochta caipitiúla do na forais sin. Tarraingíodh siar an tarmligean i Lúnasa 2011² agus tugadh Aonad Baincéireachta na Gníomhaireachta ar iasacht don Roinn Airgeadais ó shin.
- 28.27** Ar ordú ón Aire, lean an Gníomhaireacht de bheith ag íoc costais an Aonaid Bhaincéireachta. Chuimsigh costais a tabhaíodh i rith 2012 costais foirne agus costais chomhairleachta áirithe. Ní nochtar costais an Aonaid Bhaincéireachta ar leithligh i gcuntas riaracháin na Gníomhaireachta, toisc nach bhfuil aon cheanglas nochta reachtach ann.

Ceannacháin an Chiste Carbóin

- 28.28** Thar ceann an Stáit, riarann an Gníomhaireacht ceannach creidmheasanna carbóin a dteastaíonn le hoibleagáidí athrú aeráide na hÉireann tríd an gCiste Carbóin a bunaíodh faoin Acht um an gCiste Carbóin 2007, a chomhlíonadh. Ach ó Feabhra 2009, áfach, cuireadh ceannach creidmheasanna carbóin ar fionraí. Ag deireadh 2012, bhí sócmhainní a raibh luach éadálacha €99 milliún orthu ag an gCiste Carbóin.

An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean

- 28.29** Is Bainisteoir an Chúlchiste Náisiúnta Pinsean (an Ciste) é an Gníomhaireacht. Ceadaíonn sainchúram reachtach an Chiste don Aire treoir a thabhairt do Choimisiún an Chiste infheistíochtaí áirithe a dhéanamh agus íocaíochtaí áirithe don Státchiste. Shealbhaigh an Ciste glansócmhainní de €14.7 billiún ag deireadh 2012. Tá na glansócmhainní comhdhéanta de €6.1 billiún infheistíochtaí lánroghnacha agus €8.6 billiún in infheistíochtaí dírithe. Eisíodh mo thuarascáil ar iniúchadh an Chiste ar 28 Meitheamh 2013.
- 28.30** Thabhaigh an Gníomhaireacht costais de €3.9 milliún ina ról mar Bhainisteoir an Chiste. Nochtar é seo i gcuntas riaracháin na Gníomhaireachta ach ní fhaigheann an Gníomhaireacht ar ais é.
- 28.31** Forálfaidh an Bille um Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta (Leasú) 2013 atá beartaithe do bhunú Ciste Infheistíochta Straitéiseach in Éirinn (ISIF) trí threo an Chiste a athshuíomh agus trí acmhainní punainne lánroghnacha an Chiste a chur ar fáil d'infheistíocht thráchtála in Éirinn.

An Gníomhaireacht Náisiúnta Forbartha Airgeadais

- 28.32** Is í an Gníomhaireacht Náisiúnta Forbartha Airgeadais (NDFA) an comhairleoir airgeadais reachtúil d'údaráis an Stáit maidir le gach tionscadal infheistíochta poiblí a bhfuil luach caipitiúil sa bhreis ar €20 milliún aige. Tá sí freagrach freisin as soláthar agus seachadadh tionscadal comhpháirtíochta próbháidí poiblí in earnálacha seachas iompar agus na húdaráis áitiúla.

1 Ionstraim Reachtúil Uimh.
115 de 2010.

2 Ionstraim Reachtúil Uimh.
395 de 2011.

- 28.33** Déanann an NDFA a cuid feidhmeanna tríd an Ghníomhaireacht. B'ionann agus €1.6 milliún i 2012 na táillí agus na costais a thabhaigh an NDFA i ndéanamh a cuid feidhmeanna comhairleacha agus airgeadais. Is féidir na costais seo a fháil ar ais ó na húdaráis Stáit ábhartha atá ag baint leasa as seirbhísí NDFA. Thabhaigh an Ghníomhaireacht €6.1 milliún eile i ndéanamh a bhfeidhmeanna NDFA eile. Nochtar é seo i gcuntas riaracháin na Gníomhaireachta ach ní féidir leis an nGníomhaireacht é a fhorchúiteamh. Eisíodh mo thuarascáil ar iniúchadh an NDFA ar 28 Meitheamh 2013.

An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní

- 28.34** Shann an Ghníomhaireacht foireann agus chuir seirbhísí ar fáil do NAMA i rith 2012 ar tabhaíodh costas de €36.9 milliún ina leith agus ar athmhuirearaíodh do NAMA.¹
- Tabhaíodh beagán thar €30 milliún i leith costais foirne. Bhí sé seo comhdhéanta de €27.1 milliún do 224 ball foirne a bhí fostaithe go díreach ag an nGníomhaireacht agus ar sannadh do NAMA agus €3.1 milliún i leith costais chionroinnte fostaithe na Gníomhaireachta a oibríonn seirbhísí roinnte lena n-áirítear IT, acmhainní daonna agus airgeadas.
 - Tabhaíodh beagán faoi bhun €7 milliún i leith costais eile a thabhaigh an Ghníomhaireacht lena n-áirítear cíos, seirbhísí oifige agus costais comhairliúcháin.²

- 28.35** Eisíodh mo thuarascáil ar iniúchadh NAMA ar 2 Bealtaine 2013.

Dáileadh Foireann na Gníomhaireachta

- 28.36** Tháinig méadú ar an líon foirne sa Ghníomhaireacht ag éirí as na freagrachtaí breise a sannadh di. Ag deireadh 2012, b'ionann an líon foirne agus 500 san iomlán (2011: 433). Leagtar sannadh foirne go dtí feidhmeanna éagsúla na Gníomhaireachta ag deireadh 2012 amach i bhFíor 28.2.

Fíor 28.2 Dáileadh foireann na Gníomhaireachta ag deireadh 2012

An Líon Foirne

Cistiú agus bainistíocht fiachais	14
An Ghníomhaireacht um Éilimh Stáit	69
NewERA	12
An tAonad Baincéireachta ^a	12
An Cúlchiste Náisiúnta Pinsean	13
An Ghníomhaireacht Náisiúnta Forbartha Airgeadais	44
An Ghníomhaireacht Náisiúnta um Bainistíocht Sócmhainní	224
Seirbhísí tacaíochta agus eile ^b	112
Iomlán	500

Foinse: Gníomhaireacht Bainistíochta an Chisteáin Náisiúnta

Nótaí: a Ar iasacht don Roinn Airgeadais.

b Airgeadas, Teicneolaíocht agus Riosca (74), HR agus Seirbhísí Corparáideacha (8), Dlíthiúil, Rialú agus Comhlíonadh (16), eile (14).

1 B'ionann costais riaracháin NAMA san iomlán agus €119.1 milliún i 2012 (€128.4 milliún i 2011).

2 Féach ráitis airgeadais NAMA 2012.

Struchtúr Rialachais na Gníomhaireachta

- 28.37** Tuairiscíonn Príomhfheidhmeannach na Gníomhaireachta go díreach don Aire. Oibríonn an Ghníomhaireacht gan bord faoi láthair ach tá Coiste Comhairleach aici le cuidiú agus le comhairle a chur ar fáil ar chúinsí a tharchuireann an Ghníomhaireacht chuig an gCoiste.
- 28.38** Mar ar tugadh gearrchuntas air níos luaithe, forálfaidh reachtaíocht atá beartaithe do bhunú an ISIF agus cuirfidh sí NewERA ar bhonn reachtúil. Molfaidh sí freisin struchtúr rialachais chorparáidigh leasaithe le go ndéanfaidh an Ghníomhaireacht sruthlíniú ar a struchtúir rialachais agus chun Bord nua uileghabhálach a bhunú. Beidh díscaoileadh Choimisiún an NPRF agus Bord an NDFA i gceist anseo. Beidh gá le hathstruchtúrú ar na ráitis airgeadais agus ar na cuntais in atheagrú na seirbhísí.